

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 16 februari 2022
(OR. en)

5959/1/22
REV 1

COMPET 71
IND 28
MI 87
RECH 59
ENT 11
MAP 5
TELECOM 37

FÖLJENOT

Komm. dok. nr: COM(2022) 31 final/2

Ärende: MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL
EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA
OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN En EU-
strategi för standardisering Globala standarder för en resilient, grön och
digital inre marknad i EU

För delegationerna bifogas dokument – COM(2022) 31 final/2.

Bilaga: COM(2022) 31 final/2

Bryssel den 2.2.2022
COM(2022) 31 draft

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

En EU-strategi för standardisering

Globala standarder för en resiliert, grön och digital inre marknad i EU

En EU-strategi för standardisering

Globala standarder för en resilient, grön och digital inre marknad i EU

I. Inledning – Standarder för EU:s värderingar, mål och lagstiftning

Standarder är hjärtat i EU:s inre marknad. De senaste 30 åren har det europeiska standardiseringssystemet tillhandahållit över 3 600 harmoniserade standarder som gör det möjligt för företag att visa att de följer EU-lagstiftningen, liksom många fler europeiska standarder och tekniska specifikationer som främjar driftskompatibilitet, säkerhet för alla i EU och miljöskydd. Europeiska standarder har gett stora fördelar för företag och konsumenter: de har skapat lika villkor på den inre marknaden för företagen och ökat konsumenternas förtroende.

Den europeiska standardiseringen verkar i ett alltmer konkurrenspräglad globalt sammanhang. Många länder utanför EU agerar offensivt när det gäller standardisering och ger sitt näringsliv konkurrensfördelar i fråga om marknadstillträde och driftsättning av ny teknik.

EU:s konkurrenskraft, tekniska oberoende, möjligheter att minska sitt yttre beroende och skydda EU:s värden, bl.a. i fråga om sociala ambitioner och miljöskydd, är beroende av hur framgångsrika de europeiska aktörerna är med internationell standardisering. Detta förutsätter inte bara hög standardiseringskompetens i näringslivet och den akademiska världen, utan kräver också att den europeiska standardiseringen blir smidigare, flexiblare och mer inriktad på att förutse standardiseringsbehoven.

Samtidigt måste den europeiska standardiseringen reagera på en allt snabbare innovationstakt och tillhandahålla standarder snabbt utan att göra avkall på kvaliteten. Andra, ofta privata utomeuropeiska industrileda konsortier, utvecklar standarder smidigare och snabbare. Särskilt när det gäller ny och framväxande teknik misslyckas det europeiska standardiseringssystemet ofta med att nå resultat i tid, och förlorar därmed den avgörande fördelen med att vara först genom standardisering.

Den europeiska standardiseringen har framgångsrikt bidragit till EU:s inre marknad, men standardernas strategiska betydelse har inte erkänts i tillräckligt hög grad till förfång för EU:s ledarskap inom standardiseringen. Det måste bli en ändring på det. Med beaktande av synpunkterna på färdplanen¹ föreslås i denna strategi en rad åtgärder för att åter sätta standarder i centrum för en resilient, grön och digital inre marknad i EU och stärka det europeiska standardiseringssystemets roll i världen.

II. Utnyttja det europeiska standardiseringssystemet för att genomföra den gröna och digitala omställningen och stödja den inre marknadens resiliens

Den digitala och gröna omställningen av EU:s näringsliv och en välfungerande och resilient inre marknad förutsätter ett standardiseringssystem som i tillräckligt hög grad återspeglar EU:s politiska prioriteringar. EU:s ambitioner för klimatneutralitet, klimatresiliens och kretsloppsekonomi kan inte bli verklighet utan europeiska standarder för testmetoder, ledningssystem och kompatibilitetslösningar. I den globala kapplöpningen om digitalt ledarskap är förmågan att forma de internationella standarderna för digitala produkter, processer och tjänster som globala riktmärken avgörande för EU:s konkurrenskraft. Kort sagt kommer EU:s politiska mål om en resilient, grön och digital ekonomi att misslyckas om standarderna för det sätts av andra regioner i världen.

¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Standardisation-strategy/feedback_en?p_id=25976796

Utöver det pågående standardiseringsarbetet i de industriella ekosystemen står alltså EU i dag inför brådskande behov, områden där standarder behövs under de närmaste åren för att undvika strategiskt beroende och framhäva EU:s globala ledarskap inom grön och digital teknik. Efter bedömningen av strategiska beroenden i den uppdaterade industristrategin² och synpunkter från de berörda parterna genom industriallianserna har akuta behov av standarder utpekats på följande strategiska områden: standarder för att övervinna de befintliga hindren för produktion av vacciner och läkemedel mot covid-19, standarder till stöd för återvinning av råvaror av avgörande betydelse, standarder till stöd för uppbyggnad av värdekedjan för ren vätgas, standarder till stöd för koldioxidsnål cement, med tanke på de betydande möjligheterna till utsläppsminskningar, standarder för certifiering av chip i fråga om säkerhet, äkthet och tillförlitlighet, samt datastandarder som förbättrar datainteroperabilitet, datadelning och vidareutnyttjande av data till stöd för de gemensamma europeiska dataområdena.

För att ta itu med dessa brådskande behov och bättre kartlägga och förutse framtida behov avser kommissionen att lägga fram en rad åtgärder.

För det första tänker kommissionen agera omedelbart i fråga om de ovannämnda brådskande behoven av standardisering, vilket framgår av EU:s årliga arbetsprogram för standardisering 2022. Kommissionen ska beställa standarder, samarbeta med respektive intressentgrupper i god tid och även stödja arbetet ekonomiskt. Kommissionen uppmanar de europeiska standardiseringsorganisationerna att prioritera detta arbete utan dröjsmål.

För det andra ska ett nytt högnivåforum samla företrädare för medlemsstaterna, de europeiska standardiseringsorganisationerna och de nationella standardiseringsorganen, näringslivet, det civila samhället³ och högskolevärlden för att hjälpa till att fastställa prioriteringar, ge råd om framtida standardiseringsbehov, samordna en effektiv representation av europeiska intressen i (internationella) standardiseringsforum och säkerställa att den europeiska standardiseringen tillhandahåller det som behövs för att göra EU:s ekonomi mer grön, digital och resilient. Dessutom ska forumet arbeta för att stärka den tekniska expertisen och kompetensen i fråga om standarder. Särskilda arbetsgrupper ska driva arbetet framåt på operativ nivå. Forumet ska verka i nära samarbete med befintliga expertgrupper som industriforumet, datainnovationsstyrelsen, industriallianserna och det europeiska forumet för säkerhetsforskning⁴. På så sätt kan standardiseringsaktörerna reagera snabbare och mer anpassat till innovatörernas och användarnas behov. Europaparlamentets och rådets medverkan i diskussionen om prioriteringarna för EU:s standardisering är avgörande för politisk samordning och ska underlättas av ett årligt evenemang på hög nivå.

För det tredje tänker kommissionen tillsammans med forumet inleda en process för att se över befintliga standarder, kartlägga behov av översyn och utveckling av nya standarder för att nå målen för den europeiska gröna given och Europas digitala decennium samt stödja den inre marknadens resiliens.

För det fjärde tänker kommissionen på teknisk nivå inrätta ett *EU-kompetenscentrum för standarder* för att bättre samordna och utnyttja den befintliga standardiseringsexpertis som nu är utspridd på kommissionen, EU:s organ och gemensamma företag. Centrumet ska i nära samarbete med medlemsstaterna verka med att förutse framtida standardiseringsbehov, stödja arbetet på prioriterade standardiseringsområden och bevaka internationell standardiseringsverksamhet. Centrumet ska göra det möjligt att bättre tillmötesgå den offentliga sektorns önskemål om utarbetande av riktlinjer och specifikationer på områden som e-id, e-förvaltning och den europeiska infrastrukturen för blockkedjetjänster. Kommissionen avser att inrätta en funktion som standardiseringsansvarig som ska

² COM(2021) 350 final.

³ Bland annat konsumentorganisationer, miljöorganisationer och samhällsaktörer.

⁴ Forumet låter nationella myndigheter utbyta åsikter och erfarenheter om hur man kan undanröja de allvarligaste hindren för spridning av säkerhetsforskning och ska stödja en konsekvent och strategisk hållning i beslutsfattandet om säkerhetsforskning i EU.

leda arbetet vid *kompetenscentrumet* och se över och samordna de olika standardiseringsverksamheterna inom kommissionen.

För det femte tänker kommissionen i partnerskap med de europeiska standardiseringsorganisationerna arbeta med lösningar och sätta tydliga mål för att påskynda alla etapper i utvecklingen av standarder som ligger till grund för genomförandet av EU-lagstiftningen. Detta kräver ökade insatser från alla håll. Bland annat måste de nyutvecklade standarderna bättre överensstamma med EU-lagstiftningen så att de kan antas snabbare. Vidare måste de europeiska standardiseringsorganisationerna minska tiden mellan antagandet av en harmoniserad standard och det formella överlämnandet av den till kommissionen⁵. Även om tiden mellan överlämnandet och offentliggörandet av hänvisningen i *Europeiska unionens officiella tidning* minskade 2020 och 2021 tänker kommissionen också fortsätta att verka för snabbare offentliggörande av standarder, och samtidigt iaktta sitt ansvar att kontrollera om de uppfyller EU-lagstiftningens krav.

När det gäller företagstjänster har framstegen kommit relativt långsamt, och tjänstestandarder utgör fortfarande endast 2 % av alla europeiska standarder. Kommissionen har gått vidare med sin bedömning av de mest relevanta områdena där harmoniserade standarder skulle kunna förbättra konkurrenskraften och minska marknadshindren, bland annat tjänstestandarder för avancerad tillverkning och konstruktion. Kommissionen samarbetar med de berörda parterna för att föra arbetet med företagstjänster framåt.

Offentlig upphandling som ett sätt att främja införandet av standarder för innovativa, gröna och digitala produkter är ett annat område som kommissionen tänker bedöma tillsammans med de berörda parterna.

Kommissionen avser att göra följande:

- Samarbeta med de europeiska standardiseringsorganisationerna, berörda parter och andra aktörer för att omedelbart ta itu med de konstaterade brådskande behoven av standardisering när det gäller produktion av vacciner och läkemedel mot covid-19, återvinning av råvaror av avgörande betydelse, värdekedjan för ren vätgas, koldioxidsnål cement, certifiering av chip samt datastandarder.
- Inrätta ett högnivåforum för att hjälpa kommissionen att förutse kommande standardiseringsprioriteringar och samarbeta med Europaparlamentet och rådet för politisk samordning om prioriteringarna.
- Arbeta in standardiseringsprioriteringarna i unionens årliga arbetsprogram för standardisering från och med 2022.
- Se över befintliga standarder för att identifiera behov av revidering eller utveckling av nya standarder för att uppfylla målen i den europeiska gröna given och för Europas digitala decennium och stödja resiliensen på EU:s inre marknad.
- Inrätta ett *EU-kompetenscentrum för standarder* för att sammanföra standardiseringsexperts och utse en standardiseringsansvarig, som leder nätverket och säkerställer kommissionens tillsyn över anpassningen av standardiseringsverksamheten till EU:s politiska mål och strategiska intressen.
- Samarbeta med de europeiska standardiseringsorganisationerna om konkreta lösningar och mål för att påskynda utarbetandet och antagandet av standarder och genomföra konkreta lösningar för större enhetlighet i de standarder som läggs fram för offentliggörande genom en hänvisning i *Europeiska unionens officiella tidning*.

III. Upprätthållande av det europeiska standardiseringsystemets integritet, inkludering och tillgänglighet genom principer för god styrning

⁵ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering, SWD(2022) xxx

I det europeiska standardiseringssystemet har de europeiska standardiseringsorganisationerna Europeiska standardiseringskommittén (CEN), Europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering (Cenelec) och Europeiska institutet för telekommunikationsstandarder (Etsi) en särskilt viktig roll: de är de enda organisationer som får arbeta med kommissionens begäranden om av standardisering. Detta uppdrag beror på EU-lagstiftarens val att be dessa privaträttsliga organisationer att utarbeta standarder och standardiseringsprodukter i enlighet med artikel 10 i förordning (EU) nr 1025/2012 om europeisk standardisering.

De europeiska standardiseringsorganisationernas särskilda ställning innebär ett särskilt ansvar. Mer än någonsin måste standarderna inte bara behandla tekniska inslag utan också ge återklang åt EU:s centrala demokratiska värderingar och intressen samt gröna och sociala principer. Exempelvis har standarder för cybersäkerhet och kritisk infrastrukturens resiliens strategisk betydelse. Detta är särskilt viktigt när det gäller harmoniserade standarder som antas på grundval av EU-harmoniseringslagstiftning och till vilka hänvisningar publiceras i *Europeiska unionens officiella tidning*. Domstolen har funnit att de här standarderna är att betrakta som en del av EU-rätten vid tolkningen av dem⁶. För att det europeiska standardiseringssystemet ska ge önskade resultat på detta område bör åtgärder vidtas för att det ska främja EU:s intressen och värderingar.

Kommissionen oroar sig för att dagens beslutsprocesser i de europeiska standardiseringsorganisationerna, särskilt Etsi, ger vissa företagsintressen orimligt stort röstetal: vissa multinationella företag har samlat på sig fler röster än de organ som företräder hela intressentgruppen. Därför anser kommissionen att administrativa principer och principer för god styrning behöver iakttas när de europeiska standardiseringsorganisationerna agerar på EU:s uppdrag i fråga om standardisering och utarbetar standarder som används för att styrka överensstämmelse med regler som införts i EU-medborgarnas intresse.

Därför lägger kommissionen i dag fram ett förslag till ändring av förordning (EU) nr 1025/2012. För att kunna komma i fråga för standardiseringsuppdrag från kommissionen ska enligt förslaget delegaterna från de nationella standardiseringsorganen i EU och EES vara de som har befogenhet att fatta beslut i varje skede av utarbetandet av en standard som kommissionen beställer. Genom balanserad representation där samhällsaktörerna inkluderas i de nationella standardiseringsorganen ska detta öka öppenhet, insyn och inkludering i processen.

Små och medelstora företag är viktiga drivkrafter för innovation och dessutom standardanvändare. Deras medverkan i standardiseringen och tillgång till standarder behöver dock förbättras. Enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1025/2012 gäller gynnsammare villkor för små och medelstora företag (fri tillgång till förslag till standarder, tillgång till de nationella standardiseringsorganens verksamhet, särskilda avgifter för standarder m.m.).

För att komplettera ändringen av förordning (EU) nr 1025/2012 uppmanar kommissionen därför de europeiska standardiseringsorganisationerna att före slutet av 2022 lägga fram förslag om modernisering av förvaltningen. Bland annat bör man åtgärda ojämlig och oklar representation av näringslivsintressen och öka de små och medelstora företagens, det civila samhällets och användarnas delaktighet. De europeiska standardiseringsorganisationerna bör också överväga fri tillgång till standarder och andra produkter. Kommissionen är beredd att föra en konstruktiv dialog med de europeiska standardiseringsorganisationerna i befintliga forum för att hjälpa dem att nå detta mål. Om tillräckliga framsteg inte görs kan kommissionen överväga att föreslå en översyn av förordning (EU) nr 1025/2012. Kommissionen avser att börja utvärdera förordning (EU) nr 1025/2012 under andra kvartalet 2022.

Mer kan göras på nationell nivå för att förbättra tillgången till standardisering och själva standarderna. Kommissionen tänker därför inleda en sakkunnigbedömning mellan EU:s medlemsstater och

⁶ Domstolens dom av den 27 oktober 2016, C-613/14, ECLI:EU:C:2016:821. .

nationella standardiseringsorgan för att utbyta god praxis och få fram nya idéer om villkor som gynnar små och medelstora företag och delaktighet för det civila samhället och användare i hela unionen. Dessutom avser kommissionen att utnyttja befintliga nätverk som Enterprise Europe Network (EEN) för att nå ut till ett större urval av små och medelstora företag och anordna utbildningar, informationsmöten och vägledande material.

Den senaste lagstiftningen⁷ och kommissionens förslag⁸ ger kommissionen befogenheter att anta tekniska eller gemensamma specifikationer genom genomförandeakter i enskilda fall. Med tanke på den roll som harmoniserade standarder har i EU:s harmoniseringslagstiftning har alternativet tagits med som en reservlösning så att allmänintresset tillgodoses när harmoniserade standarder saknas eller är otillräckliga. För att undvika fragmentering med sektorsstrategier tänker kommissionen verka för en övergripande strategi i fråga om kriterier och förfaranden för när och på vilka villkor kommissionen kan få befogenhet att fastställa gemensamma specifikationer i genomförandeakter, när så föreskrivs i lagstiftning. Detta kan till exempel vara fallet om standarderna är försenade eller processen strandat på grund av bristande samsyn mellan de berörda parterna. I *EU:s nya kompetenscentrum*, som tillkännages i denna strategi, tillhandahålls den tekniska expertis som krävs för att utveckla dessa gemensamma specifikationer.

Kommissionen tänker göra följande:

- Lägga fram ett förslag om ändring av förordning (EU) nr 1025/2012 med grundkriterier som ska följas vid handläggning av europeiska standardiseringsuppdrag enligt artikel 10 i förordning (EU) nr 1025/2012.
- Uppmana de europeiska standardiseringsorganisationerna att senast i slutet av 2022 lägga fram förslag om att modernisera sin styrning för att fullt ut företräda allmänintresset och de små och medelstora företagens, det civila samhällets och användarnas intressen samt underlätta tillgången till standarder.
- Inleda utvärderingen av förordning (EU) nr 1025/2012 för att bedöma om den fortfarande är ändamålsenlig.
- Inleda en process för sakkunnigbedömning mellan medlemsstaterna och de nationella standardiseringsorganen före slutet av 2022 för att uppnå bättre delaktighet, bland annat för det civila samhället och användarna, och gynnsamma villkor för standardisering för små och medelstora företag,
- Ta fram en övergripande strategi för utveckling av tekniska eller gemensamma specifikationer genom genomförandeakter enligt sektorsspecifik lagstiftning.

IV. Global standardisering: stödja EU:s teknikledarskap och främja EU:s kärnvärden

Traditionellt har EU haft ett stort globalt inflytande i internationell standardisering och goda resultat med att omsätta internationella standarder i europeiska standarder. I dag är europeiska experter och nationella standardiseringsorgan fortfarande viktiga aktörer, men det geopolitiska landskapet har förändrats avsevärt på sistone: andra aktörer intar en mycket mer självsäker attityd i den internationella standardiseringen än EU och har fått ökat inflytande i de internationella standardiseringskommittéerna. Målet för EU är att forma de internationella standarderna efter dess värden och intressen, men det råder stark konkurrens på det området⁹.

⁷ Förordning (EU) 2019/1009 om gödselprodukter, förordning (EU) 2017/745 om medicintekniska produkter, förordning (EU) 2017/746 om medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik, direktiv (EU) 2016/2102 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer samt förordning (EU) 2019/881, cybersäkerhetsakten.

⁸ Artificiell intelligens (COM(2021) 206), batterier (COM(2020) 798), maskinsäkerhet (COM(2021) 202) samt vätgas- och gasmarknaden (COM(2021) 804).

⁹ Jfr Strategisk framsynsrapport 2021 från kommissionen.

EU och medlemsstaterna måste inta en mer strategisk hållning till internationell standardisering inom bl.a. Internationella teleunionen (ITU), Internationella standardiseringsorganisationen (ISO) och Internationella elektrotekniska kommissionen (IEC) och i andra relevanta globala partnerskap, forum och konsortier¹⁰, för att trygga EU:s globala konkurrenskraft, säkerhet, öppna strategiska oberoende och förmåga att främja sina värden.

EU:s medlemsstater, EU:s standardiseringsorgan och EU:s näringsliv samordnar och delar inte resurser på ett effektivt sätt till stöd för Världshandelsorganisationens (WTO) internationella standardiseringsprocesser och -principer, bland annat öppenhet, insyn och konsensus. Det har lett till en situation där andra regioner i världen på betydelsefulla områden, t.ex. litiumbatterier, ansiktsgenkänning och digitala tvillingar, tar över initiativet i internationella tekniska kommittéer och lyfter fram sina egna tekniska lösningar, som ofta är oförenliga med EU:s värden, politik och regler.

Samordningen mellan EU:s medlemsstater, nationella standardiseringsorgan och intressenter måste förbättras för att stärka EU:s stämma i den globala standardiseringen. *EU:s kompetenscentrum för standarder* ska bevaka den internationella standardiseringsverksamheten och samordning ska främjas på politisk nivå genom högnivåforumet i enlighet med denna strategi.

Särskilt kritiskt är standardisering av internet för att främja ett fritt, öppet, lättillgängligt, inkluderande och säkert globalt internet. På senare år har den internationella standardiseringen av internetprotokoll blivit alltmer politiserad, något som riskerar att begränsa utvecklingen av ett globalt öppet internet och hämma digitaliseringsprocessen i hela världen. Kommissionen kommer aktivt att ta itu med denna fråga: i nära samarbete med likasinnade partner, med koppling till arbetet i G7¹¹ och EU:s och USA:s handels- och tekniskråd, kommer kommissionen att verka för ökad europeisk närvaro i relevanta internationella forum. *EU:s nyinrättade kompetenscentrum för standarder*, som aviseras i denna strategi, ska stödja detta arbete. Kommissionen avser att övervaka införandet av internationellt överenskomna centrala internetstandarder och göra data och tillhörande god praxis tillgängliga på en EU-webbplats för övervakning av internetstandarder. Kommissionen tänker även föreslå politiska åtgärder för att främja driftsättningen av centrala internetstandarder som IPv6¹².

Nya hållbarhetskrav enligt ekodesign och det kommande initiativet för hållbara produkter förutsätter att standarder för den europeiska marknaden utarbetas. EU bör verka för att dessa standarder sprids i hela världen för att säkerställa en bredare internationell strävan att uppnå de underliggande politiska målen och ge pionjärindustrierna konkurrensfördelar.

Kommissionen bevakar också den internationella standardiseringen av rymdtrafikledning och håller på att ta fram en EU-strategi, eftersom detta direkt påverkar en säker och hållbar användning av yttre rymden och rymdteknikens betydelse för EU:s insatser för teknikberoende. Som en del av handlingsplanen för synergieffekter mellan civil industri, försvarsindustri och rymdindustri¹³ tänker kommissionen i samarbete med andra viktiga intressenter, lägga fram en plan för att främja användningen av befintliga hybridstandarder på civil- och försvarsområdet och ta ledningen i utvecklingen av nya standarder på internationell nivå.

Kommissionen uppmanar EU:s medlemsstater att hjälpa det civila samhället, experter från små och medelstora företag, fackföreningar och konsumentföreträdare att delta i internationell standardiseringsverksamhet. Eftersom standarder inte bara reglerar en produkts tekniska egenskaper utan även kan påverka människor, arbetstagare och miljö, kan en inkluderande flerpartsstrategi leda till en bättre maktbalans i standardiseringsarbetet.

¹⁰ Exempelvis 3GPP, OneM2M, IETF, IEEE, W3C, OASIS, ECMA International och UN/CEFACT.

¹¹ Ministerförklaring från mötet mellan G7:s ministrar för digitala frågor och teknik (28 april 2021).

¹² JOIN(2020) 18

¹³ COM(2021) 70 final

EU:s sociala, miljömässiga och etiska värderingar förekommer också hos många likasinnade partner i världen. I EU:s handelsavtal spelar redan kapitel om tekniska handelshinder och god regleringspraxis en roll för att främja EU:s standardiseringsmål, särskilt genom att främja handelspartnerns antagande av internationella standarder och genom samarbete mellan respektive standardiseringsorgan. Det finns dock utrymme för en mer strategisk hållning till att utnyttja handelsavtal och partnerskap med viktiga partner för att stödja gemensamma intressen i utarbetandet av internationella standarder. Pågående diskussioner med USA om mer samarbete i handels- och teknikrådet och kommande diskussioner om standarder i de planerade digitala partnerskapen med Japan, Sydkorea och Singapore är goda exempel på EU:s standardiseringssamarbete med partnerländer i världen.

Kommissionen tänker fortsätta sin dialog med andra länder som Kina och utforska samarbetsområden till stöd för bl.a. den europeiska gröna given. För att stärka EU:s ekonomiska förbindelser med grannländerna och andra viktiga partnerregioner som Afrika, Latinamerika och Karibien är det nödvändigt att främja och underlätta de här ländernas antagande av europeiska och internationella standarder liksom deras deltagande i utarbetandet av standarder. Därför avser kommissionen att utveckla nya initiativ, bland annat genom att bygga vidare på befintliga partnerskap och samarbetsprojekt mellan de europeiska standardiseringsorganisationerna och standardiseringsorganen i tredjeländer. Kommissionen kommer också att utnyttja strategin Global Gateway för att främja de här standarderna genom finansiering av infrastruktur¹⁴. Det internationella forsknings- och innovationssamarbetet är också viktigt för att främja EU:s världsledande roll inom standardisering.

Kommissionen avser att göra följande:

- Inrätta en mekanism tillsammans med EU:s medlemsstater och de nationella standardiseringsorganen för att övervaka, utbyta information, samordna och stärka den europeiska hållningen i fråga om internationell standardisering (ISO, IEC, ITU och andra relevanta internationella forum), med stöd av *EU:s kompetenscentrum för standarder*.
- Främja utveckling och införande av internationella standarder för ett fritt, öppet, lättillgängligt och säkert globalt internet och inrätta en EU-webbplats för övervakning av internetstandarder.
- Övervaka det faktiska genomförandet av befintliga åtaganden om standardisering i EU:s handelsavtal och använda sådana handelsavtal, samt regleringsdialoger och digitala partnerskap, för att samarbeta om standardisering med likasinnade partner på strategiska områden och samordna ståndpunkter i internationella standardiseringsorgan.
- Främja internationellt samarbete om standardisering och EU-standarder genom Instrumentet för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen och Horisont Europa, bland annat med målet att stödja de berörda parternas medverkan i den internationella standardiseringen (små och medelstora företag, det civila samhället, forskare).
- Finansiera standardiseringsprojekt i utvalda afrikanska länder som en del av politiken för utvecklingssamarbete och Global Gateway. EU kommer att främja viktiga europeiska standarder i partnerländer med utsikter till anslutning eller närmare integration med EU:s inre marknad, med början i EU:s grannskap.

V. Spjutspetsinnovation för aktuella standarder

EU:s ledarskap inom standardisering bygger på innovationskapaciteten i det industriella ekosystemet. EU:s projekt för forskning, utveckling och innovation (FoUoI) låter ny teknik mogna, så att den kan tillämpas i större skala och spridas på marknaden. Därför måste Europas forsknings- och innovationsbas utnyttjas mer, bland annat via Horisont Europa och dess föregångare, för att kartlägga och omsätta relevant forskning i nya standarder.

Det finns en outnyttjad potential i EU-finansierad standardförberedande forskning till stöd för standardiseringsbehoven. Lämplig resurstilldelning för standardförberedande forskning kan bidra till att låta EU ta ledningen i den internationella standardiseringen. Kommissionens årliga

¹⁴ JOIN(2021) 30.

standardiseringsprognos i initiativet Psis (Putting (more) Science into Standards), i samarbete med CEN och Cenelec, har stor betydelse för att tidigt hitta framtida möjligheter till standardisering och bygga broar mellan forskare, innovatörer och standardiseringsverksamma.

Horisont Europa och Euratoms forsknings- och utbildningsprogram har också stor betydelse, bland annat i form av direkta åtgärder och partnerskap som gemensamma företag och programmet för ett digitalt Europa, samt det europeiska forskningsområdets gemensamma planer för industriteknik. De föregriper standardiseringsbehov och kopplar samman strategiska prioriteringar med standardförberedande forskning. Därför beaktas standardiseringsbehov redan under utvärdering och översyn av EU-finansierade projekt inom forskning, utveckling och innovation, till exempel som ett inslag i centrala resultatindikatorer och rapportering.

Kommissionen avser att bedöma hur man bättre kan hjälpa forskare och innovatörer i EU-finansierade projekt inom forskning, utveckling och innovation att delta i relevant standardiseringsverksamhet. Kommissionen kommer att lansera plattformen ”Standardisation Booster”, som är tänkt att hjälpa stödmottagare att testa hur relevanta deras resultat är för standardiseringen, om deras forskningsresultat från Horisont 2020 och Horisont Europa sannolikt innebär att en standard ses över eller utarbetas. Att tidigt engagera aktörer inom forskning och innovation i utvecklingen av standarder ger också möjlighet att bygga upp expertis och kompetens inom standardisering. I dag prioriterar ofta forskare, avknopningsföretag och uppstartsföretag inte standardisering särskilt högt: de saknar ibland kännedom om fördelarna med standardisering, saknar nödvändiga resurser eller anser att den tid som ägnas åt standardiseringsverksamhet inte lönar sig. En enhetlig inställning till underlättande av standardisering och strategisk informationsspridning riktad till forskare och innovatörer ska underlättas genom en särskild europeisk praxissamling om standardisering för forskare.

Utöver FoUoI är ett framgångsrikt införande av standarder direkt beroende av hur snabbt pionjärmarknader kan etableras i hela EU. Att bygga upp en kritisk massa för tidig spridning av teknik som uppkopplade bilar, intelligenta fabriker och digital vård skapar ett europeiskt försteg som stöder EU:s ledarskap på dessa områden. I detta sammanhang är driftsättningsprogram som Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE) och programmet för ett digitalt Europa av avgörande betydelse för uppbyggnaden av industriell kapacitet kring globala standarder i Europa, och deras roll bör stärkas framöver.

Framtidens standarder bör övergå från text till maskinläsbara format, som är mer användarvänliga, särskilt för små och medelstora företag. Kommissionen kommer att stödja denna övergång. Dessutom avser kommissionen att uppmana de europeiska standardiseringsorganisationerna att integrera lösningar med öppen källkod i sin verksamhet, eftersom det ger små och medelstora företag snabba interoperabilitetslösningar för spridning av tekniska lösningar.

Kommissionen avser att göra följande:

- Lansera ”Standardisation Booster” för att hjälpa forskare från Horisont 2020 and Horisont Europa att se hur relevanta deras resultat är för standardisering.
- Utarbeta en praxissamling om standardisering för forskare för att stärka kopplingen mellan standardisering och forskning och innovation i det europeiska forskningsområdet, senast i mitten av 2022.

VI. Framtidens standardiseringsexpertis – behovet av utbildning och kompetens

Standarder används allt oftare och standardiseringens betydelse för konkurrenskraften och allmänintresset kan inte bestridas, men den allmänna medvetenheten och utbildningen om standardisering är jämförelsevis liten. Det finns ingen formell allmän eller yrkesinriktad utbildning i standardisering. Många företag i EU, oavsett storlek, saknar en strukturerad och strategisk inställning till standardisering som tar hänsyn till standardiseringens relevans för ekonomiska verksamheter, exempelvis regelefterlevnad, marknadstillträde och allmän affärsstrategi.

Detta är oroande och framgår av den allmänna svårigheten att rekrytera tekniska experter för utveckling av standarder. Det europeiska standardiseringssystemets framgång vilar dock på ett stort antal experter från näringslivet, offentliga förvaltningar, det civila samhället, forskningen och den akademiska världen för att nå resultat med alla kritiska aspekter av standardisering. Det är till stor del tack vare investeringar från företag, högskolor, forskningsinstitut och myndigheter som det europeiska standardiseringssystemet har varit framgångsrikt. Europa behöver de bästa standardiseringsexperterna för att nå sina globala mål och stödja en digital, grön och resilient inre marknad.

Problemet förvärras av en kommande generationsväxling. Många av de experter som arbetat med standardisering de senaste årtiondena kommer att gå i pension. Samtidigt blir standardiseringen mer komplex: nya tekniska utmaningar och övergripande frågor – t.ex. artificiell intelligens, dataskydd och cybersäkerhet – kräver ny kompetens i fråga om utveckling av standarder. Standardiseringen är uppdelad på olika nivåer, med initiativ i nationella, europeiska och internationella organisationer som ligger till grund för tendenser och spridning i fråga om standarder.

Inom utbildning kan utvecklingen av särskilda standardiseringsmoduler i ekonomi-, juridik- eller ingenjörsexamina vara ett viktigt sätt att öka medvetenheten och kunskaperna om standardisering. Kommissionen avser att främja standardiseringsuniversitetsdagar för att öka medvetenheten bland högskoleanställda och studerande. Plattformer för akademiker som är verksamma inom standardisering, t.ex. kommissionens EU-akademi¹⁵, kan utgöra ett forum för utbyte och stimulans för att utveckla undervisningsmoduler.

Mer utåtriktad verksamhet inom regioner och kluster kan vara effektiva verktyg för att främja standardiseringskunskap och uppmuntra utvecklingen av standardiseringskunnande i yrkesutbildning. Det finns potential för standardförberedande verksamhet inom EU:s finansieringsprogram, där forskare samlar viktig kunskap som kan bidra till standardutveckling. Hittills har det inte tagits några initiativ för att tillvarata det kunnandet bland forskare, så kommissionen kommer att börja med att undersöka om det bör inrättas ett särskilt forskarnätverk om standarder under åtgärderna för samarbete inom vetenskap och teknik (Cost).

Kommissionen avser att göra följande:

- Anordna standardiseringsuniversitetsdagar för att främja medvetenheten om standardisering bland högskoleanställda och studerande.
- Ta initiativ för unga forskare och nätverk inom Horisont Europa och Euratoms forsknings- och utbildningsprogram, bl.a. Cost Association, för att ta vara på forskning och innovation genom standardisering och standardförberedande forskning.
- Använda kommissionens plattform för EU-akademien för att sprida material för e-lärande om standardisering. Främja utveckling och spridning av utbildningsmoduler om standardisering inom ramen för högnivåforumet för att attrahera och utbilda unga yrkesverksamma i standardisering och främja möjligheter till omskolning.

VII. Vägen framåt: det europeiska standardiseringssystemets framtid

Standarder är inte ett självändamål. De ligger till grund för politiska mål för industriell konkurrenskraft, fri rörlighet för varor och tjänster på den inre marknaden, innovation, säkerhet, konsumentskydd, arbetstagar- och miljöskydd samt öppet strategiskt oberoende och en klimatneutral, motståndskraftig och cirkulär ekonomi. Det är därför mycket viktigt att standarderna är användbara, effektiva och nyttiga i de industriella värdekedjorna, vilket inbegriper små och medelstora företag och samhällsaktörer.

EU har potential att leda loppet, utveckla internationella standarder och utnyttja sitt samarbete med andra likasinnade internationella partner, särskilt när det gäller framtida teknikområden av strategiskt

¹⁵ <https://academy.europa.eu/>

intresse. Kommissionen är därför fast besluten att göra det europeiska standardiseringssystemet mer funktionellt och flexibelt, att tillhandahålla standarder som gör vår industri mer konkurrenskraftig, tjänar EU:s allmänintresse och bevarar och främjar demokratiska värden.

Insyn i standardiseringsprocessen bidrar till att undanröja flaskhalsar och gör det europeiska standardiseringssystemet effektivare. Insyn gör det även möjligt för offentliga och privata aktörer att få en bättre bild av dagens luckor och morgondagens behov av standarder.

Engagemang och regelbundna inlägg från alla berörda aktörer, däribland andra EU-institutioner, europeiska standardiseringsorganisationer, det civila samhället, näringslivet och den akademiska världen, och en välfungerande maktbalans är avgörande för det europeiska standardiseringssystemets framgång.

Med den här strategin stöder kommissionen EU:s roll som världsledande inom standardisering, framhäver EU:s värden och ger näringslivet en konkurrensfördel.

Kommissionen avser att göra följande:

- Tillsammans med det årliga arbetsprogrammet och den löpande planen för IKT-standardisering om europeisk standardisering lägga fram en årlig resultattavla om planerad, pågående och slutförd standardiseringsverksamhet för ökad insyn i det europeiska standardiseringssystemet.